

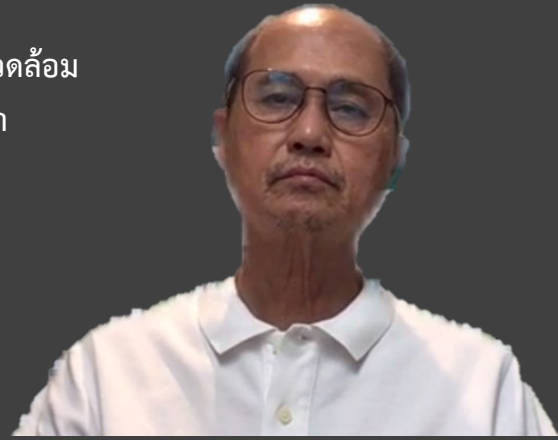
เอกสารข่าว

คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา

นายสง โยเกษ

วันพฤหัสบดีที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม
ในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา
ได้มีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
เพื่อพิจารณา (ร่าง) รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
(Strategic Environmental Assessment : SEA)

ปัญหาอุปสรรคของระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

๑) ปัญหานโยบายและการดำเนินการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

(๑) คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับทราบ/มีมติอนุมัติโครงการ เอกสารและเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ผ่านมา มีการประชุมเพียงปีละ ๑ ครั้ง ส่งผลให้การพัฒนาและการนำระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ไปใช้ประโยชน์ล่าช้า โดยเฉพาะล่าช้ากว่าแผนการปฏิรูปฯ

(๒) คณะกรรมการระดับนโยบายในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่หรือคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ทำหน้าที่กำหนด หรืออนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบต่อแผนหรือแผนงานในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมแผนและแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สำคัญ ที่ต้องจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

(๓) คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการระดับชาติต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เป็นต้น ยังไม่ได้ นำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบาย วางแผนหรือแผนงานตามภารกิจหน้าที่

(๔) ประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เชิงประเด็น (Issue - Based) ที่เป็นปัญหาสำคัญของ ประเทศ เช่น ขยะมูลฝอย PM2.5 เป็นต้น

(๕) ปัจจุบันรัฐบาลภาครัฐกำหนดให้ทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ในการทำแผนระดับแผนงาน หรือ P3 เท่านั้น โดยที่ยัง มีแผนระดับอื่นอีก ตามมติ ครม.เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งได้แบ่งระดับแผนเป็น ๓ ระดับ โดยระดับ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ชาติ ระดับ ๒ คือ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนความมั่นคง แผนการปฏิรูปประเทศด้าน... ส่วนแผนระดับ ๓ คือ “แผนแม่บทด้าน...” “แผนพัฒนา...” “แผนปฏิบัติการด้านที่...(พ.ศ...)” “แผนอื่น ๆ”

(๖) แผนและแผนงานโครงการของรัฐที่สำคัญบางโครงการไม่มีการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) มาก่อน เช่น แผน และโครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๗) กลไกในการผลักดันการพัฒนาระบบและการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล

(๘) โดยหลักการแล้วการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ระดับนโยบาย (P1) แผน (P2) และแผนงาน (P3) และเชิงพื้นที่ที่ต้องจัดทำ ขึ้นก่อน แล้วการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) รายงานจึงจัดทำตามมา แต่ที่ผ่านมาปัจจุบันการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) บางรายสาขาจัดทำขึ้นก่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ได้จึงมักไม่ตอบคำถามหรือตอบได้ไม่ตรงกับ สิ่งที่ควรเป็นและไม่บูรณาการกับสาขาอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดทำ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) บางครั้งไม่สามารถจัดทำ ให้เสร็จทันตามความต้องการและความจำเป็นของผู้กำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน ส่งผลให้การนำผลจากการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ไปบูรณาการและประกอบการตัดสินใจไม่เกิดขึ้น

เอกสารข่าว

คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา

๒) ปัญหากฎหมายและระเบียบ

(๑) การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศไทยเป็นกระบวนการที่ไม่มีกฎหมายรองรับหรือบังคับให้หน่วยงานหรือเจ้าของแผนงานต้องทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) โดยที่ปัจจุบันมีเพียง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ที่รอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งระเบียบนี้จะใช้บังคับเฉพาะกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่ต้องตีความว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับกับบุคคลหรือองค์กรเอกชนด้วยได้หรือไม่

(๒) เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีการคำนึงถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่(ร่าง) ระเบียบดังกล่าวยังไม่ได้รับการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๓) (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย ๓ หมวด คือ หมวด ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ในข้อ ๔ ของหมวด ๑ กำหนดให้มี “คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” เรียกโดยย่อว่า “กสย.” แต่ในคณะกรรมการดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์เนื่องจากไม่มีกรรมการที่มาจากกระทรวงสาธารณสุข

๓) ปัญหาหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

(๑) ไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรรับผิดชอบหลักที่มีขีดความสามารถ (capacity) และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ พอที่จะสามารถรับผิดชอบการดำเนินการและพัฒนาระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อันได้แก่

- การกำหนดกลไกเชิงสถาบัน เพื่อพัฒนาและผลักดันระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ให้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบนโยบาย แผน แผนงานหรือทิศทางการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน
- การกำหนดและพิจารณามาตรฐานและคุณภาพของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
- การติดตามประเมินผลที่ได้จากการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
- การให้คำปรึกษา ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) แก่หน่วยงานภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ประชาชน และภาคเอกชน

(๒) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กสย.) ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

(๓) ไม่มีหน่วยงานตามระเบียบของราชการที่ทำหน้าที่พิจารณารายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ซึ่งหน่วยงานเจ้าของแผนและ/หรือแผนงานได้จัดทำขึ้นให้อยู่ในมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นกรอบสำหรับการกำหนดแผนหรือแผนงานหรือทิศทางการพัฒนาได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลสัมฤทธิ์

